

Романченко О.В. Перші знахідки представників *Armillaria cepistipes/gallica* комплексу в Західному Лісостепу України // Матеріали міжнародної конференції молодих учених «Актуальні проблеми ботаніки та екології» (Івано-Франківськ, 27 – 30 вересня 2023 р.). – Івано-Франківськ: Супрун В.П., 2023. – С. 53.

Перші знахідки представників *Armillaria cepistipes/gallica* комплексу в Західному Лісостепу України

Романченко О.В.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Україна

First records of *Armillaria cepistipes/gallica* complex representatives in the Western Forest-Steppe of Ukraine

Romanchenko O.V.

V.N. Karazin National University of Kharkiv, Ukraine

e-mail: romanchenko.zm@gmail.com

Annotation. Based on the analysis of the nucleotides sequence of the ITS region of rDNA, *Armillaria cepistipes/gallica* species complex representative (Basidiomycota, Physalacriaceae) is registered in the Western Forest-Steppe of Ukraine for the first time. Until now, this group of species was registered in Ukraine only from Transcarpathian.

Armillaria (Fr.) Staude (Basidiomycota, Physalacriaceae) – великий і доволі гетерогенний рід шапінкових грибів. Представники цього роду відомі в Україні під узагальнюючою назвою «осінні опенькі». Вони поширені в лісових екосистемах і масово збираються та споживаються людьми. Попри це, ідентифікація видової приналежності гриба часто є непростим завданням.

Протягом осені 2022 р. в лісах Тернопільської області (Західний Лісостеп) нами було зафіксовано масове спороношення виду роду *Armillaria*, які місцеві мешканці називають «ярі опеньки». Плодові тіла утворювалися поодинокі або групами по 2-3 на ґрунті (захованій у ґрунт деревині) під кронами дерев в дубово-грабових лісах. Оскільки традиційні методи визначення не дозволяли однозначно ідентифікувати видову приналежність, а університетські лабораторії не працюють в умовах війни, ми звернулися до доктора Г. Воглмайра (Hermann Voglmaier) з Віденського університету з проханням провести секвенування ITS-регіону рибосомальної ДНК.

Генетичний аналіз зразків, зібраних на території природного заповідника «Медобори», показав, що вони належать до комплексу видів *Armillaria cepistipes/gallica*. Представники цієї групи досі були відомі в Україні виключно з території Закарпаття за результатами роботи Т. Цикун (Цикун та ін., 2008; Tsykun et al., 2012).

У 2009 р. було показано, що для розпізнавання видів *A. cepistipes* Velenovsky та *A. gallica* Marxmüller & Romagnesi недостатньо аналізу послідовностей нуклеотидів у гені ITS і потрібно залучати ген фактору елонгації трансляції 1-альфа (Antonin et al. 2009). Проте сучасні дослідження (Liang et al, 2021) демонструють, що видовий комплекс є ще складнішим, ніж вважали до цього часу. Враховуючи на це, більш точне визначення знахідок з Західного Лісостепу наразі не є можливим.

*Роботу виконано під керівництвом О.Ю. Акулова, канд. біол. наук,
доцента кафедри мікології та фітоїмунології ХНУ імені В.Н. Каразіна*